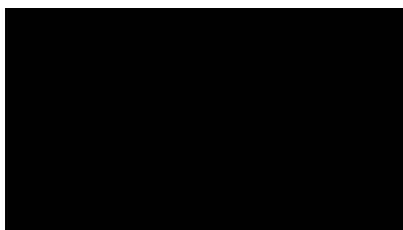




Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego

ZPŚ.055.2.2025.MB
Warszawa, 26 marca 2025



Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870), zawiadamiam o załatwieniu w sposób negatywny petycji z dnia 11 listopada 2024 r. przekazanej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w dniu 6 grudnia 2024 r. w sprawie zgłoszenia szkodliwego wpływu na zdrowie lotnych składników asfaltu dla pracowników wytworni i pracowników budowlanych, które to zanieczyszczenia mają pośrednio wpływ na całą gospodarkę rolną poprzez transfer składników asfaltu do organizmów roślin i zwierząt oraz iż w ten sposób prawo obywateli do korzystania z czystego środowiska zagwarantowane w Konstytucji RP jest naruszone.

Uzasadnienie

Departament Zdrowia Publicznego, po zasięgnięciu opinii Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Biura do Spraw Substancji Chemicznych, informuje o rozpatrzeniu petycji w sposób negatywny.

Na wstępie, należy podkreślić, iż zgodnie z art. 13a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹ dział klimat obejmuje sprawy klimatu i zrównoważonego rozwoju, w szczególności w zakresie m.in. ekologicznych warunków życia wynikających

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1370, z późn. zm.

z ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi oraz kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska i badania stanu środowiska. Jak natomiast wskazano w § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska² działem „klimat” kieruje Minister Klimatu i Środowiska.

Przy czym należy podkreślić, iż Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego m.in.: poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy. Działania mające na celu ochronę zdrowia zatrudnionych realizowane są przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w szczególności poprzez kontrolę przestrzegania przez pracodawców przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne na stanowiskach pracy.

Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z art. 207 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy³, pracodawca jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, w tym m.in. po przez zapewnienie pracownikom środków ochrony indywidualnej oraz zbiorowej właściwych do rodzaju zagrożenia. Stosownie do art. 220 § 1 ww. ustawy niedopuszczalne jest stosowanie materiałów i procesów technologicznych bez uprzedniego ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia pracowników i podjęcia odpowiednich środków profilaktycznych. Kryterium oceny ryzyka są normatywy higieniczne, określające dopuszczalne stężenia substancji chemicznych w powietrzu. Obowiązujące aktualnie poziomy normatywne dla czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy są określone w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy⁴. Aby ocenić ryzyko zawodowe na danym stanowisku pracy, pracodawca zobowiązany jest na podstawie przepisów Kodeksu pracy wykonywać na swój koszt badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy⁵.

Zgodnie z § 2 ww. rozporządzenia, pracodawca wskazuje czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, dla których wykonuje się badania i pomiary, po przeprowadzeniu rozpoznania źródeł ich emisji oraz warunków wykonywania pracy, które mają wpływ na poziom stężeń lub natężeń tych czynników lub na poziom narażenia na oddziaływanie tych czynników, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) rodzaju tych czynników oraz ich właściwości,
- 2) procesów technologicznych i ich parametrów,
- 3) wyposażenia technicznego, w tym maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi, które mogą być źródłem emisji czynników szkodliwych dla zdrowia, z uwzględnieniem wyników pomiarów tej emisji dostarczanych przez producentów,
- 4) środków ochrony zbiorowej i danych dotyczących ich użytkowania,
- 5) organizacji pracy i sposobu wykonywania pracy,
- 6) rzeczywistego czasu narażenia na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia, z uwzględnieniem obowiązującego u pracodawcy systemu i rozkładu czasu pracy.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 2726

³ Dz.U. z 2025 r. poz. 277

⁴ Dz.U. 2018 poz. 1286, z późn. zm.

⁵ Dz.U. 2023 poz. 419

Pracodawca konsultuje z pracownikami lub ich przedstawicielami, w trybie przyjętym u danego pracodawcy, działania dotyczące rozpoznania i typowania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, wykonywania badań, pomiarów i pobierania próbek tych czynników na stanowisku pracy a następnie zleca ich wykonanie uprawnionym laboratoriom. Pracodawca, u którego w procesie pracy występują czynniki szkodliwe dla zdrowia pracowników, ma obowiązek dokonywać ich pomiarów w środowisku pracy, niezależnie od czasu pracy czy też zmienności stężeń danego czynnika chemicznego. Bez przeprowadzenia takich badań i pomiarów pracodawca nie jest w stanie ocenić poziomu narażenia na czynnik szkodliwy, a także ocenić ryzyka zawodowego na stanowisku pracy. Niezbędna jest cykliczność wykonywania tych pomiarów, uwzględniając nowe okoliczności warunków pracy, jak również jednoczesny monitoring stanu zdrowia pracowników w celu uzyskania oceny efektywności środków ograniczających narażenie w procesie pracy. Badania i pomiary czynników szkodliwych przeprowadzane systematycznie, przez akredytowane laboratoria, stanowią podstawę do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz kontrolowania stanu zagrożeń na stanowiskach pracy. Pracodawca przeprowadzając badania i pomiary czynników szkodliwych otrzymuje wsparcie w podejmowaniu decyzji prowadzących do eliminacji zagrożeń dla zdrowia i życia pracowników.

Jednocześnie Departament uprzejmie informuje, iż upowszechnianie wiedzy na temat szkodliwego oddziaływania substancji chemicznych i ich mieszanin na zdrowie człowieka i środowisko oraz wiedzy na temat zapobiegania takim oddziaływaniom, zgodnie art. 12 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach⁶, wpisuje się w zakres działania Jednostki podległej Ministerstwu Zdrowia – tj. Biura ds. Substancji Chemicznych. Jak również zagadnienia regulowane przepisami rozporządzenia Rozporządzenie (WE) NR 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE, zwanym dalej rozporządzeniem REACH. Przepisy rozporządzenia REACH regulują cały cykl życiowy substancji z wyłączeniem fazy odpadów.

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem podmioty produkujące i importujące chemikalia w UE/EOG są odpowiedzialne za bezpieczne stosowanie swoich produktów. Substancje chemiczne, w tym także surowce będące składnikami asfaltów drogowych, objęte są obowiązkiem rejestracji dokonywanej w Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA). Rejestracja w ramach rozporządzenia REACH wymaga od przedsiębiorcy zebrania dostępnych informacji dotyczących swoistych właściwości substancji. Rejestrujący muszą ocenić, czy ich chemikalia wywierają szkodliwy wpływ na zdrowie ludzkie i środowisko naturalne. Taka ocena bazuje na wiarygodnych wynikach badań lub na alternatywnych, naukowo uzasadnionych informacjach.

Rejestrujący muszą przygotować i przedłożyć w ECHA dokumentację rejestracyjną. Składa się ona z dokumentacji technicznej i – w stosownych przypadkach – z raportu

⁶ Dz.U. z 2022 r. poz. 1816

bezpieczeństwa chemicznego, który podsumowuje wyniki oceny bezpieczeństwa chemicznego. Raport bezpieczeństwa chemicznego jest wymagany jedynie wówczas, gdy rejestrujący produkuje lub importuje substancję w ilościach co najmniej 10 ton rocznie (w przypadku podstawowych surowców – składników asfaltów drogowych warunek ten, jest z uwagi, na tonaż spełniony).

Zanim dokumentacja rejestracyjna zostanie przedłożona, rejestrujący muszą zweryfikować wszystkie dostępne dane dotyczące swoistych właściwości substancji. Dodatkowe badania mogą być potrzebne jedynie w przypadku, gdy okaże się, że dane te nie są wystarczające, by spełnić wymagania rozporządzenia REACH. Przed przeprowadzeniem badań na kręgowcach należy jednak rozważyć zastosowanie alternatywnych metod i wszystkich innych opcji (art. 13 rozporządzenia REACH).

Wymagania w zakresie informacji standardowych to minimum niezbędne do spełnienia obowiązków rejestracyjnych określonych w REACH. Zależą one od tonażu substancji produkowanej w UE/EOG lub importowanej do UE/EOG i są określone w załącznikach VI–X do rozporządzenia REACH. Te minimalne wymagania dotyczące danych można odpowiednio dostosowywać. Oznacza to, że od pewnych badań można odstąpić.

Rejestrujący są zobowiązani do gromadzenia wszelkich mających znaczenie, dostępnych informacji fizykochemicznych, toksykologicznych i ekotoksykologicznych. Aby móc korzystać z informacji rejestracyjnych, przedsiębiorstwa powinny mieć na to pozwolenie udzielone przez ewentualnych właścicieli tych danych. Poza tym rejestrujący powinni również zgromadzić informacje na temat zastosowania, narażenia i środków kontroli ryzyka dotyczących substancji, które mają być rejestrowane.

Podmioty mające siedzibę na terytorium UE rejestrujące tę samą substancję powinny wymienić się wymaganymi informacjami w celu rejestracji. Aby uniknąć niepotrzebnych badań na zwierzętach oraz powielania testów, należy udostępnić innym rejestrującym wyniki badań na kręgowcach. Wymagane informacje przedkładane są wspólnie przez rejestrujących tę samą substancję w ramach wspólnych przedłożeń.

Celem oceny bezpieczeństwa chemicznego, stanowiącej integralną część przedkładanej do ECHA dokumentacji rejestracyjnej, jest identyfikacja ryzyka i opis warunków, w jakich ryzyko to musi być kontrolowane. Ryzyko uznaje się za kontrolowane w przypadkach, gdy szacowane poziomy narażenia nie przekraczają przewidywanych pochodnych poziomów niepowodujących zmian dla zdrowia ludzkiego lub środowiska (DNEL lub PNEC). Ocena ryzyka przeprowadzana jest przez rejestrującego dla wszystkich zastosowań zidentyfikowanych substancji.

W przypadku właściwości substancji, dla których niemożliwe jest ustalenie poziomów DNEL/PNEC, charakterystyka ryzyka składa się z ilościowej lub jakościowej oceny prawdopodobieństwa uniknięcia niekorzystnych skutków. W przypadku substancji spełniających kryteria PBT i vPvB ryzyko uważa się za kontrolowane, jeżeli dzięki wdrożeniu scenariusza narażenia emisje i poziomy narażenia zostaną ograniczone do minimum.

Ocena bezpieczeństwa chemicznego obejmuje etap produkcji i wszystkie zidentyfikowane zastosowania rejestrowanej substancji. Odpowiednie scenariusze narażenia zawierające informacje dotyczące wyznaczonych wartości DNEL i PNEC wraz z zalecanymi środkami

kontroli ryzyka przekazywane są, gdy to konieczne, dalszym użytkownikom zarejestrowanej substancji.

Przedłożone przez przedsiębiorstwa dokumentacje rejestracyjne są oceniane przez ECHA i państwa członkowskie. Analizowana jest jakość dokumentacji rejestracyjnej i propozycje przeprowadzenia badań. Ocena służy ponadto ustaleniu, czy dana substancja stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub środowiska.

Ocena na podstawie rozporządzenia REACH koncentruje się na trzech różnych obszarach:

- weryfikacja zgodności dokumentacji przedłożonej przez rejestrujących;
- ocena propozycji przeprowadzenia badań przedłożonych przez rejestrujących;
- ocena substancji.

Po dokonaniu oceny, rejestrujący mogą zostać zobowiązani decyzją administracyjną do przedłożenia dalszych informacji na temat substancji lub uzupełnienia dokumentacji.

Na poziomie krajowym nadzór nad wykonywaniem przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z przepisów rozporządzenia REACH sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna i inne organy nadzoru w zakresie swoich ustawowych kompetencji, w tym w szczególności Inspekcja Ochrony Środowiska.

W przypadkach stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów przez firmy produkujące asfalty lub firmy będące dalszymi użytkownikami takich substancji należy powiadomić właściwe terenowe organy nadzoru.

System kontroli chemikaliów wdrożony przepisami rozporządzenia REACH wydaje się być spójny i zapewniający odpowiedni poziom ochrony zdrowia i środowiska przed szkodliwym oddziaływaniem substancji chemicznych.

Istotne zmiany tego systemu mogą być wprowadzane jedynie na poziomie całej Unii Europejskiej. Obecnie trwają prace nad nowelizacją ww. przepisów i są one na końcowym etapie.

Informuję, że w wykazie wspólnotowych podmiotów, które przedłożyły w ECHA dokumentacje rejestracyjne dotyczące asfaltów znajdują się również przedsiębiorstwa mające siedzibę w Polsce. Są one uczestnikami wspólnych (wraz z innymi europejskimi podmiotami) przedłożeń. Poszczególnym rejestracjom zostały przypisane odpowiednie numery rejestracji, co oznacza, że zostały spełnione opisane powyżej wymogi prawne i w zakresie przewidzianym rozporządzeniem REACH Ministerstwo Zdrowia nie widzi zatem powodów do podejmowania na tym etapie nadzwyczajnych działań.

W związku z powyższym petycja została rozpatrzona negatywnie.

Z wyrazami szacunku

Dagmara Korbasińska-Chwedczuk
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/